

TLUMACZENIE POŚWIADCZONE Z JĘZYKA ANGIELSKIEGO

Anna Konieczna-Purchala, tłumaczka przysięgła języka angielskiego TP/73/10

[Wszystkie komentarze w nawiasach kwadratowych pochodzą od tłumaczki.]

[Do tłumaczenia przedstawiono dokument o długości siedmiu stron. W nagłówku każdej strony znajduje się czarno-biały znak graficzny – logo Uniwersytetu Helsińskiego. W stopce każdej strony znajdują się następujące elementy:

znak graficzny ANEE

Academy of Finland Centre of Excellence (Centrum Doskonałości Akademii Fińskiej)

ANCIENT NEAR EASTERN EMPIRES (Starożytne Imperia Bliskiego Wschodu)

Skrytka pocztowa 4 (Fabianinkatu 24a)

FI-00014 Uniwersytet Helsiński

www.helsinki.fi/anee

HELSINGIN YLIOPISTO

HELSINGFORS UNIVERSUET

UNIVERSITY OF HELSINKI (Uniwersytet Helsiński)

HUMANISTINEN TIEDEKUNTA

HUMANISTISKA FAKULTETEN

FACULTY OF ARTS (Wydział Sztuk)

TEOLOGINEN TIEDEKUNTA

TEOLOGISKA FAKULTETEN

FACULTY OF THEOLOGY (Wydział Teologii)]

1 (7)

Prof. Olga Drewnowska-Rymarz

Kierownik Zakładu Wschodu Starożytnego

Wydział Orientalistyczny

Uniwersytet Warszawski

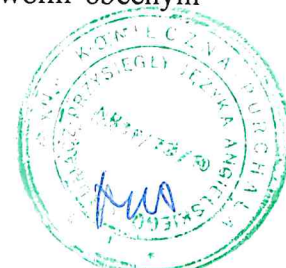
ul. Tyniecka 15/17

02-630 Warszawa

29 lipca 2023

Recenzja rozprawy doktorskiej p. Sary Manasterskiej pt. „Speech Acts in Akkadian in the 1st millennium BCE” [Akty mowy w języku akadyjskim w I tys. p.n.e.]

Autorce należą się gratulacje za wykorzystanie bardzo obszernego i ważnego dla dziedziny korpusu tekstów przy zastosowaniu jasnej, nowatorskiej, a zarazem rygorystycznej metodologii. Styl pisania jest doskonały, jasny i zwięzły, a całość pracy zawiera wnikliwe przemyślenia i wnosi istotny wkład w badaną dziedzinę. Praca wymaga co prawda pewnych zmian, ponieważ niektóre jej elementy są niedostatecznie rozwinięte. Jest to jednak porządne opracowanie, bez wątplenia spełniające wymogi rozprawy doktorskiej. Z uwzględnieniem niewielkich poprawek rekomenduję stopień „dobry”, lecz jednak nawet w swoim obecnym stanie praca zdecydowanie jest „dostateczna” do przyznania stopnia doktora.

Nie jest łatwo wystawić ogólną ocenę pracy. Z jednej strony zawiera ona treści znakomitej jakości i solidną, a wielokrotnie wręcz nowatorską argumentację, a wnioski i uwagi wiele wnoszą do badanej dziedziny. Z drugiej jednak strony brakuje odpowiedniego zgłębienia treści, gdyż wyjaśnienia oraz połowicznie tylko rozwinięte wnioski i podsumowania zmuszają czytelnika do doszukiwania się perełek w tekście. A przecież to Autorka mogła zaprezentować kluczowe wyniki swoich badań zarówno w poszczególnych rozdziałach, jak i w części całościowo podsumowującej wnioski.

W niniejszej recenzji skupię się na ocenie według następujących kryteriów: 1) Wybór tematu i problemu badawczego oraz określenie celów i pytań badawczych 2) Jasność pojęć, definicje, teoria i metodologia 3) Materiał badawczy 4) Uwzględnienie wcześniejszych badań 5) Wyniki i wnioski 6) Format i struktura oraz 7) Podejście krytyczne.

1) Wybór tematu i problemu badawczego oraz określenie celów i pytań badawczych

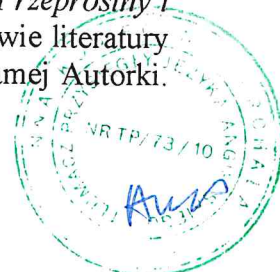
Cel rozprawy został najjaśniej określony na str. 2: „The aim of this work is to contribute to the understanding of communicative processes in Akkadian and the implicit rules that governed them, including a glimpse into the shared assumptions, presumptions and social norms that guided them. The broad selection of textual genres will illustrate a variety of phenomena exhibited in different contexts and influenced by a variety of factors.” [„*Niniejsza praca ma na celu przyczynienie się do zrozumienia procesów komunikacyjnych zachodzących w języku akademickim oraz rządzących nimi implicytnych zasad, z uwzględnieniem wpływu panujących wówczas założeń, przekonań i norm społecznych. Szeroki wachlarz wybranych gatunków tekstów ma zobrazować różnorodność zjawisk dostrzegalnych w rozmaitych kontekstach i podlegających oddziaływaniu szeregu różnych czynników*”.] Praca spełnia ten cel. Temat jest ważny dla dziedziny, a cel badawczy został prawidłowo wytyczony. Zakres pracy

2 (7)

zasługuje na pochwałę; moim zdaniem szczególnie ważne jest uwzględnienie zarówno materiału nowoasyryjskiego, jak i nowobabilońskiego — z pewnością zwiększa to wartość pracy jako wkładu wnoszonego w dziedzinę badawczą.

2) Jasność pojęć, definicje, teoria i metodologia

Wstęp zawiera zbiór bardzo interesujących punktów wyjścia dotyczących aktów mowy. Biorąc jednak pod uwagę, że większość tekstu rozprawy stanowią tłumaczenia tekstów akademickich oraz analiza występujących w nich „działań”, wstęp wymaga doprecyzowania. W obecnej formie **wystarczająco wyjaśniono wybory podjęte w rozdziałach, w których zidentyfikowano konkretne „działania”**. Problem dotyczy większego zagadnienia niż tylko samego wstępu do pracy. Nie jest do końca jasne, jaki jest związek między „działaniami” (jako narzędziami analizy użytymi w głównej części rozprawy) a teorią socjolingwistyczną oraz teorią aktów mowy w poszczególnych podrozdziałach (2.1; 2.2; 3.1; 4.1; 4.2). Należałoby albo wyjaśnić to we wstępie, albo — co byłoby jeszcze lepszym rozwiązaniem — eksplicytnie podkreślić znaczenie tego związku w każdym podrozdziale (2.1; 2.2; 3.1; 4.1; 4.2). Np. strony 41-43 oraz 134-135 zawierają dobre, solidnie uargumentowane omówienie tego, jak Autorka definiuje groźby, obietnice, ostrzeżenia etc., jednak związek pomiędzy tymi terminami a teorią aktów mowy nie jest przekonujący, a przy tym mało jest odniesień do literatury teoretycznej. Czytelnik nie może się oprzeć wrażeniu, że są to własne pomysły Autorki. Nie byłoby w tym nic złego, gdyby nie pozostawały to w sprzeczności ze wstępem, w którym Autorka jasno wskazuje, że praca opiera się na założeniach teoretycznych zaczerpniętych z teorii aktów mowy. Wyjątek stanowi wstęp do podrozdziału 4.1 „Apologies and Excuses” [*Przeprosiny i tłumaczenie się*] (str. 291-293), który został dobrze uargumentowany na podstawie literatury teoretycznej i asyriologicznej, a równocześnie zawiera nowatorskie pomysły samej Autorki.

Wnioski w 4.1 wydają się rozwinięte z większą dokładnością niż w innych rozdziałach (str. 330-332).

Na str. 5, przedstawivszy akty mowy na poziomie ogólnym, Autorka wyróżnia dwa główne problemy. Po pierwsze, „While a certain amount of theory is necessary to see the patterns in the data and to bring them in order, an Austinian-Searlean typology is excessively restrictive in an investigation of the type that is proposed here” [„*Choć pewne zaplecze teoretyczne jest potrzebne, by dostrzec wzorce w danych i móc je uporządkować, typologia zaproponowana przez Austina i Searle’a jest zbyt restrykcyjna w tego rodzaju badaniu.*”], a następnie również: „This entire typology is a product of modern scholarship and has little to do with what the ancient thought of their use of language themselves” [„*Typologia ta w całości wyrasta ze współczesnej nauki i ma niewiele wspólnego z tym, jak w starożytności postrzegano użycie języka.*”]. Na str. 6 zaproponowano bardzo dobre rozwiązanie, by starożytne typologie definiować za pomocą analizy właśnie tekstów starożytnych. Jako metodę przedstawiono cztery podstawowe strategie Levinsona (str. 6-7). Nie zostało jednak zbyt dokładnie wyjaśnione, dlaczego wybrano Levinsona 2017, a w dalszej części pracy, podczas omawiania konkretnych tekstów Autorka niewystarczająco nawiązuje do tego istotnego przecież elementu metodologii swojej pracy. Owszem, wątek ten został później rozwinięty w podrozdziale „1.4 The procedure chosen for this study” [„*1. 4 Metodologia niniejszego badania*”], który wymienia niektóre punkty wyjścia do stworzenia systemu klasyfikacji użytego w tym konkretnym badaniu, **jednak ten ważny podrozdział (1.4) pozostaje do pewnego stopnia niezwiązany z właściwymi rozdziałami analitycznymi** (2.1, 2.2, 3.1, 4.1, 4.2). Zachęcam Autorkę, aby rozwinęła ten podrozdział poprzez eksplicytnie nazwanie wszystkich kategorii aktów mowy, które opracowała i których używa w swojej pracy – wraz z dodaniem krótkiego opisu każdego aktu, a najlepiej również z odnośnikami do odpowiednich rozdziałów analitycznych. W aktualnej formie poszczególne nazwy aktów mowy takie jak „supplication” [błaganie], „explanation” [wyjaśnianie] czy „blessing” [błogosławieństwo] itd. nie są kategoriami w pełni wyjaśnionymi. Wydają się użyte *ad hoc*, choć uważna lektura pozwala dostrzec, że Autorka faktycznie dokładnie je przemyślała. Te przemyślenia powinny być bardziej eksplicytnie. W ten sposób praca dodatkowo zyskałaby na przydatności dla badaczy, którzy być może chcieliby podążać za tą samą metodologią.

3 (7)

Pewien problem metodologiczny przebrzmiewa w różnych momentach pracy, począwszy już od Wstępu (str. 11), w którym Autorka twierdzi, że często zdarza się, że dostrzegalne wzorce wskazują na normy i tendencje. W pełni się z tym zgadzam, jednak **w swojej pracy Autorka ogranicza się do rozmytych wyrażen takich jak „często”, „regularnie”, „rzadko”, „całkiem dużo”** itd. Autorka ewidentnie spełniła wymóg zorganizowania materiału badawczego w sposób dokładny i sumienny — warto byłoby więc dodać siłę argumentacji poprzez poparcie swoich wniosków większą ilością danych liczbowych, np. w formie tabel. Widać to na przykład na str. 280, gdzie Autorka pisze „As rather common, the term of address also switches from ‘father’ in the greeting to ‘lord’ in the body of the letter” [„*Jak to często bywa, zwrot do adresata zmienia się z „ojcze” w powitaniu na „panie” w dalszej części listu.*”]. Jestem pewna, że Autorka ma dane na ten temat — dlaczego by zatem nie doprecyzować, jaka dokładnie jest częstotliwość? Przypisy dolne, w których wymieniono teksty (np. przyp. 256) w podrozdziale 4.1 są krokiem w dobrą stronę, jednak ten rodzaj podsumowania byłby bardzo przydatny również w innych rozdziałach i mógłby zostać przedstawiony w tabelach, w razie potrzeby w załącznikach. Kolejnym dobrym pomysłem są streszczone kategorie na str. 341. Na marginesie warto wspomnieć, że dostrzeganie wzorców w tak obszernym korpusie tekstów jak ten byłoby dużo łatwiejsze przy użyciu nowoczesnych narzędzi do anotacji i analizy, np. ATLAS.ti oraz programów do obsługi baz danych.

Jeśli chodzi o tłumaczenia, radziłabym używać tłumaczenia „slave” [„niewolnik”] wyłącznie wtedy, gdy osoba rzeczywiście jest uznawana za czyjąś własność. Tłumaczenia „slave girl” [„niewolnicza dziewczyna”] warto jednak unikać nawet wtedy, ponieważ sugeruje ono młody wiek, czego nie robi pojęcie *amtu*. Kolejne problematyczne decyzje tłumaczeniowe, pojawiające się konsekwentnie w całej pracy, to „sheikh” [„szejk”] i „tribe” [„plemię”], które są raczej etnocentryczne (por. np. Bennet 2021 „The Queens of the Arabs During the Neo—Assyrian Period”).

Ogólnie jednak to, czego dotyczy badanie, jest dla czytelnika zrozumiałe. Pojęcia są ogólnie dobrze wytłumaczone, a metody — dobrze zaprezentowane i uargumentowane. **Ulepszenia polegać mogłyby głównie na wzmocnieniu związku między teorią, metodologią i materiałem badawczym.**

3) Materiał badawczy

W „1.5 Sources” [„1.5 Źródła”] wybór korespondencji jako materiału badawczego został dobrze uargumentowany, a wybór dialogów w prozie — nieco mniej (choć wystarczająco). Ten rozdział powinien być jednak doprecyzowany i rozwinięty. **W obecnej formie czytelnik jest postawiony przed faktem dokonany: brakuje dyskusji na temat politycznej historii regionu (już nawet 2-3 strony dodałyby nieco głębi), a także praktycznie nie ma uzasadnienia wyboru tych konkretnych publikacji do analizy.** Znajduje się wśród nich większość opublikowanych listów z pierwszego milenium, jednak powinno zostać dodane krótkie omówienie pozostałych listów i fragmentów prozy, które nie wliczają się do tego zestawu. Szczególnie odczuwalny jest brak uzasadnienia wyboru konkretnych dzieł literackich wymienionych na str. 35. Analiza tekstów literackich to odrębna poddziedzina badań, dlatego bez właściwego tła wnioski Autorki pozostają powierzchowne. Mam na przykład na myśli fragment, w którym działania Isztar i Ereszkigal są postrzegane z perspektywy ich płci (str. 87-88). To dobry pomysł, jednak Isztar i Ereszkigal w tych kontekstach literackich są niezwykle szczególnymi przypadkami i nie powinny być postrzegane jako ogólny wzór bogini. Pozostaje również wątpliwość co do tego, czy rzeczywiście ma sens, by Autorka proponowała swoje własne tłumaczenia dzieł, które przez dziesięciolecia były już wielokrotnie poddawane badaniom i tłumaczeniu. Byłoby więc rozsądniej skorzystać ze standardowych, wydanych tłumaczeń. Jeśli zaszła szczególna potrzeba odejścia od standardowych tłumaczeń, Autorka mogła wyjaśnić to w przypisie dolnym.

4 (7)

Ogólnie biorąc, podejście Autorki do źródeł zasługuje na pochwałę. Materiał badawczy użyty w pracy jest odpowiedni pod względem jakościowym i wystarczający pod względem ilościowym.

4) Uwzględnienie wcześniejszych badań

Użycie źródeł pierwotnych jest wzorowe, jednak zastanawia mnie, dlaczego Autorka nie stosuje **wydań ORACC w przypadku tekstów z SAA**. Rozwiązywałoby to również problem pewnych poprawek w transliteracji i tłumaczeniu źródeł. Decyzja ta powinna zostać chociażby pobieżnie poruszona we Wstępie.

W pracy tego typu niełatwym do rozwiązania problemem jest wykorzystanie **źródeł wtórnych**. Oczywiście duża część tych tekstów była już omawiana we wcześniejszych badaniach. W rozprawie doktorskiej, której celem jest analiza „kroków” występujących w tekście, nie ma sensu cytować każdego badacza, który omawiał wspomniany na str. 59 zwrot „Do not fear!” [„*Nie lękajcie się!*”] (jak np. Martti Nissinen). Równocześnie chciałabym zobaczyć więcej odniesień do wcześniejszych dyskusji; nie jest to bezwzględnie konieczne, jednak pogłębiłoby

poziom dyskusji w rozprawie. Zwłaszcza warto byłoby uwzględnić jakże przecież obszerne badania poświęcone dziełom literackimi.

Jednakowoż jako całokształt rozprawa stanowi adekwatną kontynuację dotychczasowych badań i zdecydowanie wprowadza nowy punkt widzenia. Wcześniejsze badania są uwzględnione, a nie powielone.

5) Wyniki i wnioski

Niestety **bardzo krótka część poświęcona wnioskom jest niewspółmierna do zakresu i celów pracy**. W tej części Autorka nadal nawiązuje do pojedynczych tekstów starożytnych, zamiast przedstawić odbiorcy ogólne wyniki swojej pracy badawczej oraz podsumować argumenty na ich poparcie. Nawet podsumowania poszczególnych rozdziałów w części „Wnioski” wydają się niedokończone. Część tę wieńczy lista, która mogłaby stanowić punkt wyjścia do ciekawego omówienia, które jednak nie następuje. Co najważniejsze, w części „Wnioski” (a jeszcze lepiej – dużo wcześniej, w ciągu całej pracy i w podsumowaniach poszczególnych rozdziałów) Autorka powinna powracać do głównego pytania badawczego oraz do obiecujących, interesujących pytań i zagadnień badawczych wypisanych we wstępie do rozprawy.

Ponadto materiał tekstowy jest absolutnie fascynujący i ma potencjał do dalszych badań; to również mogłoby być rozwinięte w części „Wnioski”. Na przykład z punktu widzenia historii emocji materiał ma bardzo, bardzo wiele do zaoferowania.

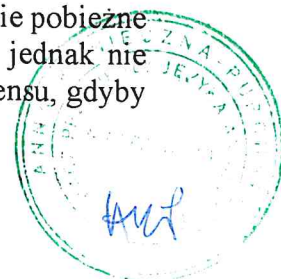
Ogólnie znaczenie naukowe wyników badań dla dziedziny nie jest dostatecznie wyjaśnione. Analiza jest jednak logiczna i wprowadza różne interesujące punkty widzenia. **Nie ulega wątpliwości, że wyniki wnoszą wiele do dziedziny — chodzi tylko o to, że można było je lepiej opisać.**

5 (7)

6) Format i struktura

Dużym problemem strukturalnym jest **brak uzasadnienia struktury pracy**. Sama struktura pracy jest bardzo jasna; te same wydawnictwa są omawiane w tej samej kolejności we wszystkich rozdziałach (najpierw nowoasyryjska korespondencja królewska, następnie inne korpusy), jednak brak uzasadnienia, dlaczego tak właśnie jest. Sama struktura wraz z pewnymi wskazówkami zawartymi w tekście sugerują, że celem było porównanie sześciu grup tekstów, które są omawiane w każdym rozdziale. Można również wywnioskować, że chodzi o porównania chronologiczne, regionalne i dialektologiczne. Nie zostało to jednak zrealizowane systematycznie; czytelnik musi samodzielnie do tego dojść. Na przykład wnioski z podrozdziału 2.1 na str. 89 odnoszą się do niektórych wyników badań z tego podrozdziału, jednak nie łączą się odpowiednio z metodologią aktów mowy ani nie przejawiają podejścia porównawczego. Pozostałe wnioski również powinny zostać poprawione pod tym kątem.

Podobnym problemem są rozrzucone w różnych miejscach tekstu „ministreszczenia” — są one różnej jakości i powinny zostać poddane korekcie. Przykładem fragmentu wprowadzającego odbiorcę w konsternację jest krótka uwaga zawarta w pojedynczym zdaniu na str. 55: „Owing to the nature of the topics, a more generous number of threats and warnings is featured in SAA 16” [„Ze względu na naturę tematów, SAA 16 zawiera więcej gróźb i ostrzeżeń”. Jaka jest natura tych tematów i jakie wnioski można z tego wyciągnąć? Odnoszenie się do „kontekstu” i „tematów” bez wyjawiania toku myślenia i argumentacji to problem konsekwentnie pojawiający się w pracy. Celem ministreszczeń jest prawdopodobnie pobieżne podsumowanie wcześniejszej sekcji przed przejściem do kolejnego subkorpusu, jednak nie zostało to w pełni wyjaśnione. Tego rodzaju krótkie streszczenia miałyby więcej sensu, gdyby

było też więcej podtytułów. Na przykład analiza nowoasyryjskiej korespondencji królewskiej odbywa się po kolei, król po królu, jednak nie ma żadnego podtytułu czy wyjaśnienia w tej kwestii, a przy tym nikłą wagę przyłożono do tego, że poprzez wieki mogły zajść zmiany. Ze względu na tak rozległy zakres czasowy pracy, ważna jest świadomość tła historyczno-politycznego tekstów, a w obecnej formie raczej nie jest ono dopracowane. Nie podano nawet lat panowania królów czy informacji o rozkładzie chronologicznym tekstów źródłowych (np. prawie cała nowoasyryjska korespondencja listowna pochodzi z dynastii Sargonidów).

Nacisk jest kładziony na teksty przykładowe. Potrzeba cytowania rozległych fragmentów jest zrozumiała, gdy celem jest pokazanie wyłaniających się wzorców, jednak niektóre teksty mogłyby się znaleźć w załączniku, zaś nacisk w głównym tekście rozprawy mógłby być przeniesiony na rozpoznane wzorce. Nie zawsze jest również wyjaśniony powód przytaczania części tekstów w formie transliteracji i tłumaczenia, a części w formie streszczeń. Rozumiem, że powtarzalność przykładów sama w sobie jest argumentem za istnieniem wzorców, ale mimo wszystko część tekstu jest bardzo obciążona tłumaczeniami tekstu. Jest to jednak problem niewielkiej wagi.

Kolejnym problemem pojawiającym się w różnych miejscach pracy jest **brak odniesień do innych rozdziałów lub przynajmniej indeksu**, który wskazałby, na której stronie przywołany jest konkretny tekst. Czytelnik napotyka niekonkretne wyrażenia takie jak „already discussed” [„wspomniane wcześniej”], „see above” [„patrz wyżej”], „discussed in chapter in excuses” [„omówione w rozdziale na temat tłumaczenia się”], przez co orientacja w tekście staje się nieefektywna. Dodanie większej ilości podtytułów ułatwiłoby odwoływanie się do poszczególnych fragmentów tekstu.

Rozdział 3.1 „Complaints” [„Skargi”] przejawia najwięcej problemów strukturalnych. Na str. 134 Autorka zapowiada, że porówna skargi w pozwach i pismach administracyjnych ze skargami w donosach. To dobry pomysł, jednak powinno to być konsekwentnie realizowane w całym rozdziale. W obecnej formie, ku dezorientacji czytelnika, na str. 136 pojawia się „A. Complaints” [„A. Skargi”], czyli tytuł identyczny do nagłówka podrozdziału 3.1. Można przypuszczać, że „A.” powinno być określone jako „complaints in petitions and administrative letters” [„skargi w pozwach i pismach administracyjnych”].

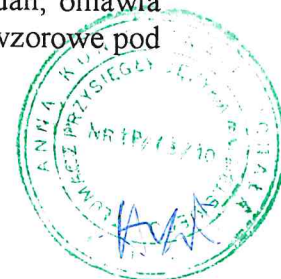
6 (7)

Nagłówek „B. Denunciations” widniejący na str. 185 powinien brzmieć „B. Complaints in denunciations” [„B. Skargi w donosach”]. Przede wszystkim nasuwa się jednak pytanie: dlaczego użyto liter A i B zamiast ponumerowania nagłówków? Litery A i B pojawiają się ponownie w podrozdziale „Neo-Babylonian letters in the Neo-Assyrian royal correspondence” [„Listy nowobabilońskie w nowoasyryjskiej korespondencji królewskiej”] (choć nagłówek B pojawia się tylko w tekście, na str. 238, a w spisie treści już nie), zaś w pozostałych kategoriach tekstowych ta różnica nie jest zachowana. Sekcje te nie zostały też gruntownie wprowadzone ani podsumowane; nie zostały również skomentowane w sekcji Wnioski w podrozdziale 3.1, choć można by tego oczekiwać.

Rozdział 4.2 nie łączy się zbyt płynnie z resztą tekstu. Choć wstęp na str. 333-334 jest dobry, można by wyjaśnić powody skupienia się na pytaniach zaczynających się od „czy” oraz oskarżeniach. Struktura rozdziału 4.2 mogłaby zostać wyjaśniona w jego części początkowej.

7) Podejście krytyczne

Autorka przejawia godne pochwały podejście krytyczne do wcześniejszych badań; omawia dokładnie te badania i wybiera z nich to, co przydatne w jej pracy. Badanie jest wzorowe pod względem oryginalności i innowacyjności.

Na zakończenie załączam listę poszczególnych problemów dość małej wagi, których rozwiązanie może pomóc w poprawie jakości pracy.

Niniejsza recenzja z samej swojej natury z konieczności skupia się na elementach, które mogą (lub powinny) być poprawione. Jednak ogólnie rzecz biorąc jestem pod bardzo pozytywnym wrażeniem pracy. Sądzę, że po wprowadzeniu poprawek będzie ona stanowić ważny wkład w dziedzinę asyriologii.

Z wyrazami szacunku

[podpis nieczytelny]

Dr Saana Svärd

Profesor nauk o starożytnym Bliskim Wschodzie

Kierownik Centrum Doskonałości w ramach projektu Ancient Near Eastern Empires
[Starożytne imperia Bliskiego Wschodu]

Department of Languages [Wydział Języków]

Skrytka pocztowa 4 (Fabianinkatu 24 A, pokój 138)

00014 Uniwersytet Helsiński FINLANDIA

Tel.: +358-(0)2941 22683 email: saana.svard@helsinki.fi

<https://researchportal.helsinki.fi/en/persons/saana-sv%C3%A4rd>

7 (7)

Problemy mniejszej wagi

- Skróty i symbole znajdują się w niefortunnym miejscu, ukryte na str. 39, zamiast pojawiać się na początku, czyli tam, gdzie by się można ich spodziewać. W części „Skróty” brakuje wydawnictw SAA.
- Spis treści powinien się znaleźć na początku.
- Wciąż rzucają się w oczy błędy typograficzne; tekst ponownie powinien zostać poddany uważnej korekcie.
- W większości przypadków numery nagłówków widoczne w spisie treści nie pojawiają się następnie w tekście (np. nagłówki na str. 41, 134).
- Liczby mniejsze niż dziesięć powinny być zawsze pisane słownie, „nine” a nie „9” itd.
- Przypis dolny 24: nie mam pewności co do kobiet nowobabilońskich, ale w erze nowoasyryjskiej owszem, były kobiety skryby oraz kobiety umiejące czytać, por. Svärd „Women and Power in Neo-Assyrian Palaces” 2015.
- System odwołań wydaje się zagmatwany; byłoby dużo lepiej odwoływać się do tekstów za pomocą skrótów, np. po prostu „SAA 5 31” zamiast „SAA 5 31 (Lanfranchi and Parpola 19990, 23–24)”, a przy tym należałoby dodać SAA 5 etc. do listy skrótów. To samo dotyczy odwołań takich jak „No 24 among the private letters” [„Nr 24 spośród listów prywatnych”]; najlepiej byłoby stosować jednoznaczne krótkie odwołania, np. „SbBriefe no XX” lub podobne, jednocześnie dodając tytuły odpowiednich publikacji do części „Skróty”.

- Konsekwentnie brakuje odniesień do SAA 1. SAA 1 to na pewno nie „Parpoła 2015”, raczej 1987. Trudno to zweryfikować w bibliografii, gdy nie uwzględnia ona tytułów ani numerów serii. To kolejny powód, by dodać wydawnictwa SAA do listy skrótów.
- W przypisie dolnym 78 brakuje odniesienia; proszę dodać argument lub odniesienie do źródła wtórnego.
- Str. 82: nazywanie żon siostrami wymaga przypisu.
- Str. 117: czy tłumaczenie „Lu2sar-ru-ti” jest poprawne? Nie sprawdzałam tekstu oryginalnego, ale warto to zweryfikować.
- W tłumaczeniach pojawiają się błędy typograficzne (np. str. 197, 211, 215, 269 itd.); proszę ponownie sprawdzić tłumaczenia.
- Str. 125: dlaczego „siostra” prawdopodobnie oznacza „żonę”? Pojawia się to w różnych miejscach tekstu, a właściwie nie jest wyjaśnione.
- Str. 158, wyrażenie „guarding the privileges of the king” [„strzeżenie przywilejów króla”]
— czy może to oznaczać przestrzeganie dworskiej etykiety? To jedynie moje przypuszczenia.
- Str. 162: na liście skrótów brakuje LAS.
- Na str. 163 odniesienie do SAA 187 prawdopodobnie powinno być odniesieniem do SAA 10 187.
- Str. 213: nie zgadzam się z tłumaczeniem Autorki: „Parrutu, a goldsmith of the household of the queen, has bought a Babylonian like the king and the crown prince, (and) settled him in his house”. Moim zdaniem więcej sensu ma uznane tłumaczenie: „Parrutu, a goldsmith of the household of the queen, has, like the king and the crown prince, bought a Babylonian, and settled him in his own house”.
- Str. 296: brakuje części zdania („Some form” [pol. „Pewna forma”]).

Poświadczam zgodność powyższego tłumaczenia z okazanym mi skanem dokumentu sporządzonego w języku angielskim. Anna Konieczna-Purchała, tłumaczka przysięgła języka angielskiego wpisana na listę tłumaczy przysięgłych prowadzoną przez Ministra Sprawiedliwości pod numerem TP/73/10.

Nr repertorium: 3/2023

Warszawa, 21 września 2023 r.

